

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

A végrehajtás felfüggesztéséről

Szerző:

dr. Bodnár Éva

Budapest,

2013. július 19.

A végrehajtási eljárás megindulását követően bekövetkezhetnek olyan események, körülmények, amely alapján helye lehet a végrehajtás felfüggesztésének.

Az adós váratlanul megbetegszik, átmenetileg rosszabbra fordulnak az életkörülményei, de közben folyik ellene a végrehajtás. Az adós elveszítette a munkáját, de van remény az elhelyezkedésre, ugyanakkor a kiskorú gyermekeiről gondoskodnia kell, még akkor is, ha a végrehajtó már kézbesítette számára a végrehajtási lapot. Az adós régen elköltözött, így csak most, a végrehajtótól szerzett tudomást arról, hogy vele szemben évekkal ezelőtt fizetési meghagyásos eljárás indult, s a kézbesítési vélelem alapján jogerőre emelkedett fizetési meghagyás alapján elrendelték vele szemben a végrehajtást. A pervesztes fél perújítással kíván élni az őt marasztaló jogerős ítélet ellen, vagy felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúria előtt, de a határozatok alapján a végrehajtási eljárás már megindult ellene. Az adós számításai szerint a tartozását már kiegyenlítette, de azt a végrehajtást kérő nem ismeri el, így az adós perben kéri a vele szemben megindult végrehajtás megszüntetését. A végrehajtó által lefoglalt gépjármű nem az adósé, így a gépjármű tulajdonosa végrehajtási igényperben kéri vagyontárgyának a foglalás alóli feloldását.

Mind-mind olyan eset, amikor helye lehet a végrehajtás felfüggesztésének. De hol kell kérelmezni?

A végrehajtás felfüggesztéséről alapvetően a végrehajtást foganatosító bíróság, kivételesen a végrehajtást elrendelő bíróság nemperes eljárásban határoz. Vannak azonban olyan körülmények, amelyekre tekintettel a felfüggesztésről való döntés nem a Vht., hanem a Pp. alapján a peres bíróság hatáskörébe tartozik.

Számos esetben a felfüggesztés iránti kérelem ezért „nem ér célba”, mert fél a foganatosító bíróság előtt olyan indokokra hivatkozik, amelyek alapján a foganatosító bíróság nem függesztheti fel az elrendelt végrehajtást. A felfüggesztés iránti kérelem azonban a peres bíróság előtti eljárásban

megalapozott lehet.

Tekintsük át, hogy a végrehajtás felfüggesztésére mikor, mely esetekben, melyik fél kérelmére kerülhet sor, s a kérelem elbírálása melyik bíróság hatáskörébe tartozik.

Azt is megvizsgáljuk, hogy a felfüggesztés mely cselekményeket akasztja meg, a felfüggesztést követően a végrehajtás mikor folytatható.

1.) Érdemes először is megjegyezni, hogy a végrehajtási eljárás során meg kell különböztetni a végrehajtás elrendelését és a végrehajtás foganatosítását, így a végrehajtást elrendelő és a végrehajtást foganatosító bíróságot.

A bírósági végrehajtás kérelemre indul. A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 11. § alapján a bíróság a végrehajtható okiratot (végrehajtási lap, végrehajtási záradék, letiltó végzés, stb.) a végrehajtást kérő kérelmére állítja ki, ha fennállnak a végrehajtás elrendelésének általános, a Vht. 13. § szerinti feltételei.

A végrehajtást elrendelő bíróságnak így a végrehajtható okirat kiállítására jogosult bíróságot tekintjük (Vht. 225. § (6) bekezdés). A végrehajtási lapot főszabályként a végrehajtási eljárás alapját képező perben első fokon eljáró bíróság állítja ki (Vht. 15. § (1) bekezdés).

A végrehajtás foganatosítása a végrehajtási eljárásnak az a szakasza, amikor a végrehajtható okirat kiállításával elrendelt végrehajtás alapján az önálló bírósági végrehajtó a végrehajtást foganatosítja, eljár a követelés behajtása érdekében.

A végrehajtást foganatosító bíróságnak főszabályként azt a bíróságot kell tekinteni, amely mellé az eljáró önálló bírósági végrehajtót kinevezték (Vht. 225. § (6) bekezdés). A Vht. 32. § (1) bekezdésére figyelemmel az eljáró végrehajtó az adós lakóhelye, illetőleg székhelye szerinti végrehajtó.

Tehát az elrendelő bíróság az elsőfokú, jogerős és végrehajtandó határozatot (ítélet, egyezség) meghozó bíróság, a foganatosító bíróság az adós lakóhelye szerinti bíróság (amelyikhez az önálló bírósági

végrehajtót rendelték).

2.) A foganatosító bíróság dönt a végrehajtás felfüggesztéséről

2.1.) a végrehajtást kérő kérelmére

A megindult végrehajtás felfüggesztését kérelmezheti a végrehajtást kérő.

Amennyiben a végrehajtás felfüggesztését a végrehajtást kérő kifejezetten kérte (vagy az adós ezirányú kérelmére úgy nyilatkozik, hogy a végrehajtás felfüggesztéséhez hozzájárul), úgy a foganatosító bíróság köteles a végrehajtást felfüggeszteni. A felfüggesztés egyetlen korlátja, ha a felfüggesztés másnak a jogát sérti (Vht. 48. § (1) bekezdése). Ezen túl a bíróság mást nem vizsgálhat, a végrehajtást fel kell függesztenie a kérelem szerint.

A végrehajtást kérő e joga nyilvánvalóan a végrehajtást kérő rendelkezési jogából ered. A végrehajtást kérő kérelmére indul a végrehajtás, és az ő rendelkezésétől függ, hogy az adós milyen jellegű vagyontárgyaiból kívánja követelésének végrehajtását (Vht. 8. § (1) bekezdés).

2.2.) a zálogjogosult végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódás iránti kérelmére

Szintén köteles a bíróság a végrehajtást felfüggeszteni, ha a zálogjogosult - a zálogjogból fakadó igényének az adós és egy másik végrehajtást kérő között már megindult, folyamatban lévő végrehajtási eljárásban való érvényesítése végett - kérelmet terjesztett elő ezen végrehajtási eljárásba való bekapcsolódás iránt.

A foganatosító bíróságnak a kérelem beérkezését követő 3 munkanapon belül kell a végrehajtást felfüggeszteni (Vht. 48. § (2) bekezdése, Vht. 114/A. § (11) bekezdése). A felfüggesztés kizárólag a zálogtárgyra vonatkozik, a zálogtárgy értékesítésére terjed ki, és a felfüggesztés a zálogjogosult bekapcsolódási kérelmének elbírálásáig tart.

2.3.) az adós kérelmére kivételesen

A végrehajtás felfüggesztésének - mérlegelés alapján - kivételesen helye lehet az adós kérelmére, amennyiben az adós a felfüggesztésre okot adó, méltányolható körülmény igazolta, valamint az adóst a végrehajtási eljárás során korábban nem sújtották rendbírással (Vht. 48. § (3) bekezdés).

A Vht. példálózó jelleggel felsorolja, hogy melyek ezek a méltányolható körülmények. Ilyen lehet különösen az adós által eltartásra köteles és tartásra szoruló személyek száma, az adós, vagy az eltartott személy tartós és súlyos betegsége, a végrehajtási eljárás során bekövetkezett és az adóst is sújtó természeti katasztrófa (Vht. 48. § (5) bekezdés).

E körülmények jogi személy adós esetén csak részben értelmezhetők, esetükben méltányolható körülmény például a természeti csapás, vagy egyéb más, alapos ok, alapvetően nem az adós hibájából bekövetkező rendkívüli körülmény.

A kialakult bírói gyakorlat szerint a végrehajtás felfüggesztése csak időleges lehet. „Ehhez pedig az szükséges, hogy az adós által hivatkozott körülmény olyan átmeneti legyen, amely az adós érdekkörén kívül esik és amely megváltoztatására a közeljövőben lehetőség mutatkozik. Nem szolgálhat a végrehajtás felfüggesztésére olyan ok, amely tartósan fennáll és amelyre tekintettel a végrehajtást kérő követelésének megfizetése belátható időn belül nem történik meg” (Fővárosi Bíróság Pkfv.642.054/2009/4).

2.4.) végrehajtási kifogás esetén

A Vht. 49. § (1) bekezdés alapján ha a végrehajtó intézkedése ellen jogorvoslattal éltek a jogorvoslatot elbíráló bíróság a végrehajtást felfüggesztheti.

A végrehajtó intézkedése elleni jogorvoslat a végrehajtási kifogás. Kifogást a fél, tehát a végrehajtást kérő és az adós, vagy más érdekelt (pl. ingatlanra történő végrehajtás esetén az ingatlan haszonélvezője) terjeszthet elő (Vht. 217. § (1) bekezdés).

A Vht. 217. § (1) bekezdés alapján a végrehajtási kifogás a végrehajtást foganatosító bíróságnál terjeszthető elő, így ezen bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik a kifogásra tekintettel a végrehajtás felfüggesztése.

A felfüggesztésről a bíróság hivatalból is dönthet. Így például a gépjármű foglalással kapcsolatos kifogás esetén ha az adós által csatolt igazolások alapján valószínűnek látszik, hogy az adós kifogása alapos, a bíróság a kifogás érdemi, jogerős elbírásáig az adós lefoglalt gépjárművének értékesítése tekintetében a végrehajtást felfüggesztheti.

3.) Az elrendelő bíróság dönt a felfüggesztéséről

3.1.) a végrehajtás elrendelésével kapcsolatos jogorvoslat esetén

A Vht. 49. § (1) bekezdés alapján ha a végrehajtható okirat ellen jogorvoslattal éltek a jogorvoslatot elbíráló bíróság a végrehajtást felfüggesztheti.

A Vht. 212. § (1) bekezdése alapján az elrendelő bíróság határoz a végrehajtási lap visszavonása, illetve a végrehajtási záradék törlése iránti kérelemről.

A végrehajtás lapot akkor lehet visszavonni, illetve a végrehajtási záradékot akkor kell törölni, ha a végrehajtható okirat kiállításának valamely törvényes feltétele hiányzott, azaz ha az elrendeléskor nem álltak fent a végrehajtás általános, a Vht. 13. § szerinti feltételei.

E kérelmekről tehát az elrendelő bíróság (közjegyző) a végrehajtást kérő, vagy az adós kérelmére, illetve hivatalból is dönthet. Ennek során az elrendelő bíróság (közjegyző) mérlegelési jogkörébe tartozik a végrehajtás felfüggesztése.

4.) Felfüggesztés a peres eljárásban

A bíróság a végrehajtást azokban az esetekben is felfüggesztheti, amelyekben ezt a Pp. vagy más törvény lehetővé teszi (Vht. 49. § (2) bekezdés).

Azokban a perekben, illetve kérelmek esetén, amelyekben, illetve amelyekre tekintettel a perben eljáró, illetve a kérelmet elbíráló bíróság a végrehajtást felfüggesztheti, a felfüggesztésről a Pp. külön rendelkezik. Ezek között érdemes az alábbiakat kiemelni:

4.1.) Kézbesítési vélelem megdöntése esetén

A végrehajtás felfüggeszthető a kézbesítési vélelem megdöntése iránti kérelem előterjesztése esetén. Ha a kézbesítési vélelem megdöntése iránti kérelmet a végrehajtási eljárás folyamatban léte alatt terjesztik elő, a kérelemről és így a felfüggesztés iránti kérelemről is *az elsőfokú határozatot hozó bíróság (fizetési meghagyást kibocsátó közjegyző) dönt* (Pp. 99/B. § (1) bekezdés, Pp. 99/A. § (6) bekezdés).

4.2.) Végrehajtási perekben

Amennyiben a bírósági végrehajtási eljárás keretében a Vht. 41. § és 56. § szerint nincs lehetőség a végrehajtás megszüntetésére, vagy korlátozására, és a végrehajtást sérelmesnek tartó adós végrehajtás megszüntetése, vagy korlátozása iránt pert indított a végrehajtást kérő ellen, *a végrehajtás megszüntetési, illetve korlátozási perben eljáró bíróság* dönthet a végrehajtás felfüggesztéséről (Pp. 370. §).

E körben a Pp. speciális illetékességi szabályt határoz meg, e perre kizárólag az a járásbíróság illetékes, amely a végrehajtási eljárást elrendelte, ha pedig a végrehajtást a törvényszék, vagy a munkaügyi bíróság, illetve a közjegyző rendelte el, kizárólag az adós lakóhelye szerinti járásbíróság

illetékes (Pp. 367. §).

A bíróság e perekben a felfüggesztésről csak kérelemre dönt. A kérelem többször is előterjeszhető.

Végrehajtási igényper esetén - amely pert az az igénylő indíthatja, aki a végrehajtás során lefoglalt vagyontárgyra tulajdonjoga, vagy más olyan joga alapján tart igényt, amely a végrehajtás során való értékesítésnek az akadálya, s a kereseti kérelem e vagyontárgynak a foglalás alóli feloldása - *az igényperben eljáró bíróság* függesztheti fel a végrehajtást, csak kérelemre (Pp. 374. § (1) bekezdés).

A végrehajtási igényperben kizárólagosan illetékes az a járásbíróság, amelynek területén a foglalás történt (Pp. 373. §). Ingatlan foglalása esetén ez az ingatlant nyilvántartó földhivatal székhelye szerinti járásbíróság, ingó foglalás esetén az a járásbíróság, ahol a foglalási jegyzőkönyv készült.

E perek esetében a végrehajtás felfüggesztése csak az igényelt vagyontárgyra terjed ki és a felfüggesztés egyébként nem akadályozza a végrehajtás folytatását (Pp. 374. § (2) bekezdés).

Érdemes e körben külön megemlíteni a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti pereket.

Amennyiben az adós a végrehajtás alapját képező, közokiratba foglalt szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indít per, s erre tekintettel kéri a már megindult végrehajtás felfüggesztését, a felfüggesztés iránti kérelmét el kell utasítani. Ugyanis ez esetben sem a peres bíróságnak, sem a foganatosító bíróságnak nincs jogszabályi lehetősége a végrehajtás felfüggesztésére.

Azonban ha az adós a szerződés érvénytelenségére hivatkozva indít végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti pert a Pp. 369. § a.) bekezdése alapján, úgy *a végrehajtás megszüntetési perben eljáró bíróság* a Pp. 370. § alapján kérelemre a végrehajtást felfüggesztheti.

4.3.) Perújítás során

Amennyiben a fél a folyamatban levő végrehajtási eljárás során a foganatosító bíróságnak bejelenti, hogy a végrehajtás alapját képező jogerős ítélet ellen perújítás iránti kérelmet terjesztett elő, s erre tekintettel kéri a végrehajtás felfüggesztését, a kérelmet a foganatosító bíróságnak el kell utasítani. A megtámadott ítélet végrehajtását *az alapügyben első fokon eljáró, a perújítási kérelmet elbíró bíróság* függesztheti fel kérelemre, vagy akár hivatalból is.

A perújítás előterjesztése tehát önmagában nem halasztó hatályú a végrehajtásra. Az eljáró bíróság az ítélet végrehajtását akkor függesztheti fel, ha a perújítás sikere valószínűnek mutatkozik, és a feleket a felfüggesztés tárgyában meghallgatta (Pp. 267. § (2) bekezdés).

A perújítás sikerének valószínűsége azt jelenti, hogy a perújítás során rendelkezésre álló adatok alapján valószínűsítette a perújító peres fél, hogy a perújítási kérelem nem lesz eredménytelen.

4.4.) Felülvizsgálati kérelem esetén

Felülvizsgálati kérelem esetén a felülvizsgálati kérelem benyújtásának a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, de a határozat végrehajtását a *Kúria* kérelemre kivételesen felfüggesztheti (Pp. 272. § (3) bekezdés).

Így ha a jogerős első és másodfokú ítélet alapján elrendelt végrehajtási eljárás során az adós arra tekintettel kérelmezi a végrehajtás felfüggesztését a végrehajtást foganatosító bíróság előtt, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálatát kérte, a kérelmet a foganatosító bíróságnak el kell utasítania. A foganatosító bíróság ugyanis a felülvizsgálati kérelemre hivatkozással nem függesztheti fel a végrehajtást, a határozat végrehajtását csak a Kúria függesztheti fel. A Pp. alapján csak a Kúria rendelkezhet ebben a kérdésben (Fővárosi Törvényszék Pfv.630.275/2013/4.)

5.) A felfüggesztés és a bírósági döntések

A Vht. 50. § (1) bekezdése alapján a bíróság a végrehajtást valamennyi vagy azon végrehajtási cselekményre kiterjedő hatállyal függeszti fel, amely a felfüggesztés okára és céljára figyelemmel feltétlenül szükséges; a felfüggesztés nem terjed ki a végrehajtás fogatosítása során szükséges bírósági döntések meghozatalára és a felfüggesztést megelőzően előterjesztett végrehajtási jogorvoslati kérelmek elbírálására.

A végrehajtás felfüggesztésének hatálya a felfüggesztést elrendelő határozat meghozatalának időpontjában, azaz a végzés keltekor áll be. A bíróság a felfüggesztést azonnal közli a végrehajtóval.

A végrehajtás felfüggesztése csak a végrehajtási cselekményeket akasztja meg. A végrehajtás felfüggesztése azt jelenti, hogy a végrehajtást nem lehet tovább folytatni, az eljárás - vagy a teljes végrehajtási eljárás, vagy a felfüggesztett végrehajtási cselekmény - megáll.

A felfüggesztés azonban nem terjed ki a végrehajtás fogatosítása során szükséges bírósági döntések meghozatalára.

Így például ha a végrehajtási igényperben eljáró bíróság a végrehajtást az érintett ingatlan értékesítésére vonatkozó végrehajtási cselekmények vonatkozásában függesztette fel, a végrehajtást fogatosító bíróságnak a zálogjogosult által előterjesztett, a végrehajtási igényper tárgyát képező ingatlan becsérték elleni kifogását érdemben el kell bírálnia (Fővárosi Törvényszék Pkfv.632.833/2013/3.).

6.) A felfüggesztést követően a végrehajtás folytatása

A felfüggesztett végrehajtást *a felfüggesztést elrendelő bíróság - illetőleg a polgári perrendtartásban vagy más törvényben megállapított más bíróság - intézkedésére* lehet tovább folytatni (Vht. 51. §).

A végrehajtás felfüggesztését követően a végrehajtás csak akkor folytatható, ha a döntésre jogosult bíróság így rendelkezik. A felfüggesztés hatálya tehát addig tart, amíg azt a bíróság nem szüntette meg.

A végrehajtás felfüggesztésének megszüntetéséről akkor is rendelkezni kell, ha határozott időre történt a végrehajtás felfüggesztése.

Így például a végrehajtást fogantató bíróság a végrehajtás felfüggesztését megszünteti a zálogjogosult végrehajtási eljárásba való bekapcsolódás iránti kérelmének jogerős elbírálását követően, s elrendeli a végrehajtás folytatását (Vht. 114/A. § (7) bekezdése és a Vht. 51. §).

Összegezve, a végrehajtást fogantató bíróság a végrehajtást alapját képező határozathoz (ítéllethez) kötve van, s a végrehajtást sem függesztheti fel arra az indokra tekintettel, hogy az adós az alaphatározat ellen rendkívüli perorvoslással élt, vagy a követelés tekintetében végrehajtási pert indított. Ez esetekben a felfüggesztés iránti kérelmet a Pp. vonatkozó szabályai alapján kell előterjeszteni.

A megfelelő - a Vht.-ban, illetve a Pp.-ben szabályozott - fórumon előterjesztett végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem megkönnyítheti a kérelmező - aki leggyakrabban az adós - helyzetét, elősegítheti a hatékonyabb, eredményesebb jogérvényesítést.